Govor visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Valentina Inzka na seminaru o borbi protiv korupcije koji organizira Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije

Vrijeme da se ogorčenje javnosti pretvori u političku snagu

Dame i gospodo,

Korupcija predstavlja ogromnu prepreku na putu Bosne i Hercegovine ka stabilnosti, prosperitetu i potpunoj integraciji u Evropsku uniju. Ukoliko učesnici na današnjoj konferenciji mogu dati praktične preporuke kako ukloniti ovu prepreku učiniće veliku uslugu narodu ove zemlje.

Na konferenciji su zajedno okupljeni stručnjaci u oblasti pravosuđa, policije i akademskog društva iz cijeloga regiona, što znači da ćete biti u stanju uporediti efektivne strategije i najbolje prakse te se pozabaviti aspektima kulture u Jugoistočnoj Evropi koji mogu biti od značaja u borbi protiv

korupcije.

Aktivnosti u borbi protiv ovog problema u Bosni i Hercegovini su dale vrlo ograničen uspjeh i, kao rezultat toga, građani, iz dana u dan i u svakom dijelu zemlje, moraju da podnose nepravdu i prijetnje fizičkim povredama. To je neprihvatljiva situacija i zahtijeva koordiniran i ustrajan odgovor.

Dozvolite mi da počnem tako što ću naglasiti jednu svijetlu tačku u inače prilično sumornom pejzažu.

Bosna i Hercegovina je na početku godine napravila značajan korak prema uspostavi Agencije za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

Agencija će se baviti identifikacijom i uklanjanjem uzroka korupcije, odvraćanjem osoba od izvršenja krivičnih djela korupcije i, iznad svega, podizanjem javne svijesti da bi se stvorila atmosfera netolerantnosti prema korupciji.

Ona će se baviti korupcijom na svim nivoima i u svakoj oblasti kako bi se promovirala transparentnost i odgovornost u vlastima i institucijama Bosne i Hercegovine. Sa ovim institucionaliziranim mehanizmom za borbu protiv korupcije koji je sada uspostavljen, moramo osigurati da Agencija ima osoblje i resurse da svoj posao obavi na propisan način.

Osnivanje Agencije predstavlja važan korak u provedbi ambicioznog programa borbe protiv korupcije koji je ključan element evropskog procesa integracije.

Reforme iz ovog programa će Bosnu i Hercegovinu dovesti bliže Evropi, ali, što je jednako važno, one će život u ovoj zemlji učiniti *značajno boljim* puno prije no što ona postane članica Evropske unije.

Naime, Agencija za borbu protiv korupcije ima ovlasti da sva raspoloživa sredstva upotrijebi da odvrati zvaničnike od toga da kradu od naroda. To se odnosi na političare, policijske

službenike, parlamentarce, sitne birokrate – od najmoćnijih do najskromnijih.

Agencija, naravno, ima punu javnu podršku cjelokupnog političkog establišmenta. Nijedna stranka javno *ne podržava* korupciju; svaka je stranka verbalno opredijeljena za njeno iskorijenjivanje.

Pa ipak bitka se ne dobija.

Djelomičan razlog je što su antikorupcijske mjere postale žrtva parlamentarnog zastoja koji je zaustavio cjelokupni program reformi ka EU.

I, naravno, mnogi zvaničnici, koji su pobornici tih mjera, znaju jako dobro da će im u slučaju da ta borba bude uspješna biti uskraćeno finansiranje i uticaj – tako da javno pričaju o borbi protiv korupcije dok vrlo lijepo prolaze zbog njenog relativnog neuspjeha.

Ovo su ozbiljni problemi, ali moje mišljenje je da nisu i ključni razlog dosadašnjeg neuspjeha u obuzdavanju korupcije u Bosni i Hercegovini.

Konstelacija političkih odnosa se može i hoće mijenjati, a kada do toga dođe, vratićemo evropski program nazad na zadati kurs. Isto tako, političari će promijeniti ponašanje kada postane jasno da izvjesna praksa više nije prihvatljiva i da nosi rizik da bude kažnjena.

Pravi razlog što korupcija i dalje vlada jeste to što je *prihvaćena.* Korupcija cvjeta jer manjina prolazi nekažnjeno, a većina joj to dozvoljava.

Svaki pojedini građanin će vam reći dokle seže taj problem – a ipak ogorčenje javnosti se do sada nije pretvorilo u opštu akciju.

Ljudi kažu: uvijek je bilo ovako u ovoj zemlji i uvijek *će* i biti ovako.

E pa, ništa se neće promijeniti sve dok takav stav preovladava. Prema tome, od imperativnog je značaja da, pored uspostavljanja i podržavanja odgovarajućih institucionalnih mehanizama za borbu protiv korupcije, uradimo sve što je u našoj moći da pretvorimo opravdano ogorčenje ljudi u efikasnu političku snagu.

To se može uraditi putem medija, kao što smo mogli vidjeti u drugim evropskim zemljama, gdje su slučajevi korupcije koje su razotkrili istraživački novinari prouzrokovali javni gnjev koji je primorao organe da poduzmu odgovarajuće pravosudne i policijske mjere.

Korupcija je zlo kada se političari postaraju da njihovi nekvalifikovani ljudi budu imenovani na uticajne pozicije i to se proteže kroz cijelo društvo od najviših ešalona politike. Ona je također zlo kada doktori odbijaju da prime pacijenta dok im se ne da neki poklon, kada studenti daju novac da bi položili ispit, kada se građevinske dozvole izdaju samo nakon što se obeća nešto sa strane.

To su krivična djela.

I njih treba tretirati kao krivična djela.

Kada pošteni građani počnu redovno prijavljivati korupciju policiji i tužiocima, za zvaničnike u ovoj zemlji će postati *opasno* da prihvataju mito jer će se suočiti sa izvjesnošću krivičnog gonjenja. Razotkrivanje u medijima također može odigrati ulogu – jer izloženost javnom sramoćenju je moćno sredstvo za odvraćanje ljudi od primanja novca sa strane, ali izvjesnost sudske kazne vodi ka vladavini zakona. A vladavina zakona je jedina stvarna garancija da će građani biti zaštićeni od korumpiranih zvaničnika.

Korupcija je nepotreban i nepravedan teret koji su ljudi u Bosni i Hercegovini primorani da nose. To je skandal i krajnje je vrijeme da to dokrajčimo. Antikorupcijska agencija je jedan korak naprijed u tom nastojanju. Nadam se da se sa današnje

konferencije mogu dati preporuke i za druge neophodne korake i da se mogu istražiti načini kako se oni mogu poduzeti brzo i efikasno.

Hvala.